

Ali je res, da se dobro blago samo hvali?

Velika večina Slovencev je trdno prepričana, kako zelo resničen je omenjeni pregovor. Tudi sama se strinjam z njim, ko govorimo o materialnih stvareh. Nikakor pa ne drži za ljudi. Odrasli namreč lahko otroku povzročimo veliko rano s tem, ko pričakujemo, kako bo sam »vedel«, kdaj je vse naredil prav in kdaj ga je polomil.

Generacije naših staršev, starih staršev so bile vzgojene drugače kot novodobni otroci.

Otroci pred 50 leti in več niso bili center družinskega življenja, tudi starši se niso povečali vzgoji otrok na način, kot to počno danes. Otroci pa niso le pomanjšani odrasli, ampak so brez pozornosti, nege, zaščite odraslih povsem nemočni, zato so se v odnosu z njimi pripravljani zelo prilagoditi.

Bolj ko odrasli prepoznamo in zadovoljimo otrokove potrebe, bolj si bo otrok zaupal, saj bo vedno znova doživljal, da smo ga vzeli resno, da je pomemben, razumljen in slišan. Ravno tako bo zaključil, da je svet mesto z veliko priložnosti, kjer so ljudje dobri, sodelujejo z njim ...

Iskanje bližine in povezanosti

Če starši zaradi različnih objektivnih ali subjektivnih okoliščin ne zmorejo poskrbeti za otroka in njegove tako fizične (hrana, toplota, nega, zdravje) kot tudi psihične (bližina, nežnost, raziskovanje, ljubezen) potrebe, pa bo otrok prepri-

čan, da je svet nevarno mesto, kjer drugim ne gre zaupati, on pa ni vreden ljubezni in nežnosti. Ta »razlaga«, da je otrok sam nevreden ljubezni, da si jo mora zaslužiti, da se mora dokazovati, da mora najprej poskrbeti za druge, šele potem je na vrsti on, je za otroka varnejša, kot da bi starše »obsodil«, da niso dobri starši. Otrokova karakterizacija staršev kot slabih, neljubečih, grobih bi zanj pomenila strahšansko stisko, saj v tem primeru nima osebe, h kateri bi se zatekel po bližino in povezanost, ki pa sta temelja otrokovih potreb. In v današnjem času imamo celo epidemijo odraslih, ki se še vedno trudijo prek vseh meja in se skušajo dokazati, da bi od svojih staršev dobili pohvalo, po kateri hrepenijo vse življenje ...

Vloga staršev v otrokovem življenju je ključnega pomena. Njihove besede, tudi dejanja, so za otroka temeljni okvir, skozi katerega gleda nase tudi kasneje. Otroci, ki niso bili pohvaljeni za to, kar so naredili dobrega, se potrudili ali bi-

li uspešni, iz strahu, da se ne bi »pokvarili«, bodo tako razvili slabo samospoštovanje, tudi krhko samopodobo. Največkrat odrastejo v odrasle, ki si ne zaupajo, so pretirano odvisni od drugih, si ne upajo glasno povedati mnenja, se sramujejo tega, kar so, v prepričanju, da niso dovolj dobri, lepi, pametni, sposobni.

Pohvale brez pretiravanja

Vsaka sprememba pa tudi ni dobra. Odrasli, ki v otroštvu niso bili pohvaljeni in niso imeli dovolj podpore, so v današnjem času obrnili ploščo. Otroke pretirano hvalijo, nagrajujejo in se jim posvečajo tudi takrat, ko zaradi oblice svojega dela in skrbi ne zmorejo poskrbeti niti za svoje osnovne potrebe. In posledice pri novodobnih otrocih tudi niso ugodne. Preveč hvaljeni otroci ravno tako ne razvijejo zdravega samospoštovanja in dobrega mnenja o sebi. Pretirane in nerealne pohvale pri otrocih povzročijo razvoj lažnega jaza. Njihovi otroci si res želijo biti tako dobri in upravičeni do pohval. Želijo zado- stiti pohvalam, pa jim lahko kljub trudu ne uspe. Pogosto jih lahko slišimo reči, da pohvalam niti ne verjamejo. Obstajajo tudi taki, ki imajo o sebi odlično mnenje, dokler ne naletijo na prvo kritiko. Takrat pobesniijo, se umaknejo, so tudi agresivni. Kar govori o tem, da so podobno kot nepohvaljeni otroci zelo občutljivi za mnenja drugih, kajti njihovo mnenje o sebi ni izgrajeno.

dr. Sabina Jurič Šenk, psihologinja

Kaj nam je storiti, da bodo naši otroci čim bolj verjeli vase in se videli v realni luči? Tudi odrasli moramo biti do njih realni – ne smemo se jih bati pohvaliti, saj se zato ne bodo pokvarili. Ne hvalimo jih takrat, ko smo mnenja, da pohvala ni upravičena. In glejmo otroke kot sebi enakovredne v tem, da zmorejo prenesti resnico. Tako da jim bomo po pravici povedali, kaj so naredili dobro, kdaj bi se lahko bolj potrudili in kaj od njih pričakujemo. Samo ob realnih informacijah, povedanih na spoštljiv in otrokovi starosti primeren način, bodo otroci odrasli v ljudi, ki bodo kos današnjemu hitro spreminjajočemu se in zahtevnemu življenju.